

Анотація

Билоус Е. Львовская школа художественного стекла сквозь призму деятельности специальной кафедры Национальной академии искусств

Исследуется творческая деятельность кафедры художественного стекла ЛНАИ в аспекте факторов становления, сущности творческо-педагогической парадигмы, вклада в развитие традиций школы художественного стекла, внедрения художественных новаций, институционализации художественной жизни и формирования индивидуальных творческих концепций.

Ключевые слова: львовская школа художественного стекла, выдувное стекло, симпозиум выдувного стекла, педагогически-творческая концепция.

Надійшла до редакції 4.12.2014 р.

УДК 79.2;78.2У

А. Корнютяк

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ ІМ. С.КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ (1900-2014 РР.)

Культурне життя Львова важко уявити без Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької. На всіх етапах свого розвитку театр був авангардом музично-театрального життя не лише у Львові, а й на теренах спочатку Австро-Угорщини, пізніше – Польщі, Радянського Союзу, незалежної України. І на кожному відтинку часу Львівський оперний ніби віддзеркалював політичне життя держави, ставав її духовним обличчям. І про це свідчив репертуар кожного театрального сезону.

Загалом до питання діяльності Львівського оперного театру зверталися такі музикознавці, як А. Терещенко («Львівський театр опери та балету ім. І. Франка»), О. Паламарчук («Музичні вистави Львівських театрів, 1776-2001; «Світ моїх зацікавлень»), а також Л. Кияновська, Т. Мазепа, Л. Мельник, А. Солінська-Захута, А. Випих-Гавронська та ін.¹ Частина з них послужила джерелознавчою базою для дослідження та написання даної статті, мета якої – окреслити діяльність Львівського оперного театру з початку його створення (1900 р.) і до сьогодні, а також згадати прем'єрні вистави зазначеного періоду і їх виконавців. Незважаючи на те, що в окремих статтях ця тема знайшла відображення, вона й надалі залишається не розробленою.

У довоєнні роки (1900-1934 рр.) у репертуарі Великого міського театру (так тоді іменувався театр) переважали твори західноєвропейської класики («Трубадур», «Травіата» Дж. Верді, «Кармен» Ж. Бізе, «Лючія ді Ляммермур» Г. Доницетті, низка опер Р. Вагнера). Не минули увагою і світові шедеври російської класики («Євгеній Онегін» П. Чайковського, «Борис Годунов» М. Мусоргського). 1921 р. була поставлена перша балетна вистава – «Лебедине озеро» П. Чайковського.

1934 р. театр згорнув свою діяльність через фінансову скруту. З встановленням Радянської влади на західноукраїнських землях у вересні 1939 р. постало питання про створення у Львові державного стаціонарного українського театру опери та балету. За постановою Уряду Української РСР від 20 грудня 1939 р. Великий міський театр було перейменовано на Львівський державний театр опери та балету з підпорядкуванням його Міністерству культури України. Театральна та балетна трупи, оркестр, хор поповнилися випускниками Київської, Харківської, Одеської, Львівської консерваторій. На посаду перших диригентів було запрошено М. Покровського та М. Гончарова.

До репертуару театру увійшли опери українських композиторів – «Наталка Полтавка» М. Лисенка та «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського. Сезон 1940-1941 рр. став творчим стартом у роботі. Було започатковано добрі традиції, продовжені й у повоєнні роки.

Під час німецької окупації Львів залишався центром музично-театрального життя України. Митці-патріоти вирішили організувати український театр. Колектив очолив А. Петренко. Мистецьким керівником обрано В. Блаватського, музичним керівником – проф. Л. Туркевича, літературним – Г. Лужицького [9; 57].

У той відтинок історії Львівська опера славилась постановками не лише відомих опер Моцарта, Вебера, Спонтіні, Россіні, Белліні, Вагнера, Верді, а й постановками творів рідко виконуваних авторів – Скарлатті, Сальєрі, Глюка, Гассе, Йомеллі, Пауера. Багато опер ставили безпосередньо після їхніх прем'єр. Окремі опери йшли не лише мовою оригіналу, але й українською в прекрасних перекладах

Ю. Шкрумеляка, М. Вороного, Є. Олесницького, Й. Стадника. З українських опер виконувались «Запорожець за Дунаєм», «Наталка Полтавка» та опера-хвилинка М. Лисенка «Ноктюрн». У задумах трупи була мрія здійснити постановки всіх опер М. Лисенка до 100-літнього ювілею композитора [9; 75–76].

У перший повоєнний рік почалася робота над створенням нового колективу. Оскільки кращі сили Львівського оперного театру емігрували на Захід, для участі у підготовці перших вистав із Києва та інших міст України приїжджали артисти, диригенти, художники, режисери. Художнім керівником театру став заслужений артист України М. Стефанович, переведений з Харкова [6; 78–79].

Першою вимогою у підборі кадрів і репертуару була «радянська позиція» і дух соціалістичного реалізму. Але не спираючись на жодні постановочні канони, митці Львівського театру дають сценічне життя новим творам, тільки-но написаних авторами. Часто – це замовлення українським композиторам. І першою сценою для багатьох опер ставала сцена Львівського оперного, першими виконавцями – артисти і постановники – львів'яни.

За 60 повоєнних років понад 250 разів піднімалась завіса на прем'єрних виставах. Деякі опери отримували друге прочитання силами артистів і солістів театру, поверталися до нового музичного життя.

1950-ті роки відзначені такими постановками, як «Бал-маскарад» Дж. Верді, «Ромео і Джульєтта» Ш. Гуно, «Лакме» Л. Деліба, «Іоланта» П. Чайковського. Вперше в СРСР силами артистів Львівської опери було виконано оперу «Далібор» Б. Сметани. У 1956 р. відбулася прем'єра опери «Назустріч сонцю» А. Кос-Анатольського, у 1957 р. – прем'єра опери «Лісова пісня» В. Кирейка. Традицією театрального колективу стає спрямування репертуару на освоєння вітчизняної та зарубіжної класики. Щосезону відбувалися прем'єри опер або балетів [6; 101].

Успіху театральних вистав сприяла діяльність диригентів М. Колесси та А. Солтиса, режисера В. Мандзія, художника Ф. Нірода. На постійну роботу до Львівського театру приїхали Л. Руденко, З. Гончарова, П. Кармалюк, О. Дарчук, В. Кобржицький. Для участі в окремих виставах запрошувалися Б. Гмиря, З. Гайдай, М. Литвиненко-Вольгемут, І. Паторжинський. У сторіччя від дня народження великого українського письменника І. Франка 25 серпня 1956 р. театрові присвоєно ім'я Каменяра. А за наказом Міністерства культури СРСР 19 вересня 1966 р. за значні творчі успіхи театр отримав статус Академічного.

З 60-х років ХХ ст. у репертуарі театру щороку з'являються опери та балети, першоджерелом яких є твори української класичної літератури. Відкриває цей перелік опера «Украдене щастя» Ю. Мейтуса (1961 р.). У 1966 р. відбулася також прем'єра опери В. Кирейка «У неділю рано» (за мотивами творів О. Кобилянської) [6; 125].

Почесне місце в репертуарі театру посідають опери Дж. Верді («Дон Карлос», «Травіата»), відновлюються довоєнні постановки опер «Дон Паскуале» Г. Доніцетті, «Шукачі перлів» Ж. Бізе. Нове віяння у вирішенні постановок вдихнув М. Кабачек, запрошений на посаду головного режисера. Семирічна праця професіонала, закінчилась політичною провокацією і звільненням з роботи. За диригентським пультом стояв вже Ю. Луців.

Успіх оперним та балетним постановкам забезпечували художники Ф. Нірод, О. Сальман, Є. Лисик та виконавці З. Бабій (драматичний тенор), Н. Богданова (меццо-сопрано), Т. Братківська (сопрано), О. Вітик (бас-баритон), О. Врбель (лірико-драматичний баритон), В. Герасименко (сопрано), П. Криницька (сопрано), В. Ігнатенко (тенор), П. Кармалюк (баритон), В. Кобржицький (тенор), Ю. Лисянський (тенор).

У театральних сезонах 1970-х років творчий колектив Львівського оперного продовжує збагачувати свій репертуар. Вперше в Радянському Союзі було поставлено оперу «Ернані» Дж. Верді, що виконувалась українською мовою. Відбулися прем'єри опер «Чарівне кресало» (1975 р.), «Три товстуни» (1979 р.) І. Юзюка. Але найвизначнішою подією стала постановка опери «Золотий обруч» Б. Лятошинського (II редакція). Опера стала етапною не лише для львівського театру, а й національної музично-театральної культури [9; 135–137]. У 1971 р. вистава і її творці: диригент Ю. Луців, режисер Д. Смолич, художник Є. Лисик удостоєні Державної премії України ім. Т. Шевченка.

Останньою постановкою у Львівській опері, якою диригував Ю. Луців, стала опера «Хованщина» М. Мусоргського. У розквіті слави, всесвітньовідомий маестро, не погодившись із ставленням до артистів місцевої влади, покинув театр і розпочав педагогічну та концертну діяльність.

1975 р. на посаду художнього керівника і головного диригента затверджено І. Лацанича. Митець мав великий досвід праці в оперних театрах: десятиліття у Львові був стажистом та диригентом-постановником, згодом – у театрі ім. В. Немировича-Данченка в Москві. Здійснив

низку постановок у театрі ім. С. Кірова у Ленінграді. Тривалий час очолював колектив (як художній керівник) у Донецькому оперному театрі. І. Лацанич добре знав специфіку музичного театру [6; 324].

Під керівництвом І. Лацанича театр завершує сезон 1974/1975 р. новою постановкою опери «Травіата» Дж. Верді, для якої запросили режисера Великого театру СРСР І. Морозова, який доклав чимало зусиль для створення органічної, драматургічно-цілісної вистави, в якій головним стає достовірне відтворення інтимної драми героїв: Віолетту співали В. Чайка, Т. Братківська, Л. Божко; Альфреда – Р. Вітошинський, В. Ігнатенко; Жермона – О. Врабель, Г. Кузовков. Нова «Травіата» відзначилася високою постановочною і виконавською культурою, тож не дивно, що вистава тривалий час була у репертуарі театру, незмінно прикрашаючи його гастрольну афішу (львівська трупа вивозила цю оперу до Одеси).

У 1978 р. у театральному приміщенні розпочався капітальний ремонт. Відбувся незначний занепад театального життя. Не всі вистави стали показовими, не всі задовольняли і постановників, і глядачів. Творчий пошук обмежувався умовами праці «на колесах». Але головною причиною було кадрове питання. Колектив майже не поповнювався кадрами ні в опері, ні в балеті. На утримання приїжджих артистів бракувало коштів і житла.

1984 р. відбулося відкриття приміщення театру після ремонту. Протягом року прем'єр не було. Треба було звернутись знову до вистав, які через свою масштабність не ставились на непристосованих «чужих» сценах і підлягали відновленню. Повернулися до життя опери «Євгеній Онегін» П. Чайковського, «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського. Водночас, І. Лацанич і Є. Лисик приступили до реалізації давньої мрії – постановки опери С. Прокоф'єва «Війна і мир». Прем'єра відбулася у травні 1985 р. і стала творчим злетом театального колективу [6; 359].

1986 р. відбулася прем'єра опери «Одеська балада» Б. Янівського. Нове прочитання отримали й опери «Хованщина» М. Мусоргського, «Царева наречена» М. Римського-Корсакова, «Золотий обруч» Б. Лятошинського, «Тангойзер» (на афішах «Тангейзер») Р. Вагнера, «Джоконда» Понк'єллі. Вперше українською мовою поставлено оперу «Фальстаф» Дж. Верді.

Оперна трупа була представлена у цей відтинок творчої діяльності такими виконавцями, як Н. Величко (мецо-сопрано), Г. Довженко (бас), В. Дудар (бас), І. Кушплер (баритон), Н. Свобода (мецо-сопрано), С. Степан (баритон), Т. Поліщук (контральто), С. Тарасович (баритон).

1988 р. у колективі театру зародилась ідея провести фестиваль оперного мистецтва ім. С. Крушельницької. І фестиваль пройшов у листопаді (18-27) 1988 р. До Львова приїхали співаки та диригенти, критики та музикознавці з різних міст СРСР, актори з Польщі та Угорщини. Центральне місце на фестивалі посів показ оперних вистав, у яких виступала С. Крушельницька. Заключним акордом оперного фестивалю ім. С. Крушельницької стало виконання солістами, хором та оркестром Львівського театру опери «Реквієму» Дж. Верді. Твір був присвячений пам'яті видатної співачки. Сольні партії виконали народна артистка України Л. Божко, заслужена артистка України Н. Свобода, лауреати республіканського конкурсу О. Полянський, К. Сятецький.

50-й оперний сезон закrywся прем'єрою опери «Отелло» Дж. Верді (1990 р.).

Новий творчий злет відбувся у колективі з призначенням 1995 р. на посаду художнього керівника Р. Дорожівського. Відразу після прим'єри опери «Богема» Дж. Пучіні ставлення до колективу Львівської опери кардинально змінилося. Найкращим свідченням було те, що на перші вистави не можна було потрапити усім бажаючим.

Р. Дорожівський, корінний львів'янин, є вихованцем прославленої диригентської школи М. Колесси. Тривалий час стажувався в Києві у С. Турчака. Після повернення до рідного Львова, енергійний, у кращому розумінні слова – театрал стає господарем у театральному домі. З ентузіазмом та завзяттям розпочав свою справу з впровадження залізної дисципліни. За короткий час на вимоги диригента і режисера актори розкрили дотепер невідомі риси. Оркестр став рівноправним учасником вистав. І як показала «Богема», Львівська опера вийшла на європейський рівень. Постановки Р. Дорожівського нагадали слухачеві, що він є і глядач, а опера – не «низка концертних номерів у театральних костюмах», а справжня драма, і глядач має бути співучасником дій. Але не всі були задоволені новаторством художнього керівника. Створений негативний імідж змусив Р. Дорожівського залишити посаду [5].

1998 р. театр очолив Т. Едер, один із найактивніших учасників у музично-громадському житті Львова. Він провів дев'ять міжнародних фестивалів «Віртуози», три міжнародні конкурси оперних співаків ім. С. Крушельницької, став одним з організаторів міжнародного проекту «Гранди мистецтв». Митець наполегливо працює над відродженням та оновленням духовності, відтворенням культурних традицій рідного народу. Здійснює сміливі творчі проекти, що привернули увагу

громадськості. Серед них – проект замовлення музики і постановки опери «Мойсей» М. Скорика (за поемою І. Франка). У 2000 р. Т. Едера був одним з організаторів проведення святкування кількох дат: 400-ліття опери як жанру і 100-ліття Львівської опери. З цієї нагоди театру присвоєно ім'я славетної С. Крушельницької.

За ініціативи Т. Едера Львівський оперний театр першим в Україні увійшов до міжнародної некомерційної асоціації «Опера Європа». Підписання угоди відбулося на початку грудня 2008 р., що значно розширило можливості та співпрацю з європейськими театрами.

Подією в мистецькому житті Львова стала прем'єра опери Дж. Верді «Набукко», що сколихнула галицьку столицю. Подія була надзвичайно резонансною, адже виставу ставив відомий італійський режисер Дж. Вішілія. Це був його дарунок львів'янам та творчому колективу опери до 100-річчя театру. Прем'єра відбулася 25 березня 2000 р.

Продовжуючи кращі традиції українського та європейського оперного театру, театральна труппа Львівської опери винесла на суд глядачів низку нових та оновлених творів. Показовим явищем є те, що до постановки й виконання залучаються кращі мистецькі сили зарубіжжя. У 2003 р. відбулося нове прочитання опери «Трубадур» Дж. Верді, художнім керівником якої виступив польський режисер З. Хшановський (якому належало й сценічне вирішення «Мойсея»). Диригував оперою В. Гарбарук, головні ролі виконували Л. Савчук (Леонора), І. Кушплер (граф ді Луна), М. Пшеничка (Азучена), В. Дудар (Феррандо), О. Данильчук (Манріко) [2]. Опера з успіхом була показана на мультикультурному фестивалі «Галичина» у Польщі.

2005 р. на сцені Львівського оперного театру відбулася оновлена постановка опери «Богема». Керував виставою диригент з Японії Ч. Комацу. Роль Мімі виконала його дружина Крістін, канадська оперна співачка. Диригуючи виставами, він дав театральній трупі можливість спілкуватися манерою виконання, яка культивується за кордоном. Крім творчої допомоги, Чосеї сприяв отриманню від японського уряду культурного гранту на придбання сценічного освітлювального обладнання на 450 тис. \$ [8].

Важливою подією у театральному житті стало повернення на сцену опер Дж. Верді «Аїда», «Набукко», «Травіата». Нове трактування опери «Бал-маскарад» стало відкриттям нових імен. Востаннє опера була поставлена у Львові 1955 р.

Відродити оперу була давня мрія І. Лацанича, колишнього художнього керівника і головного диригента, але їй не судилося збутися за його життя. В пам'ять про великого майстра колектив Львівської опери повернув твір до життя. Диригент-постановник М. Дутчак використав для виконання опери творчий потенціал труппи, задіяв усі типи голосів. Окрім солістів, у повному складі працюють хор, балет. У труппу влилися молоді виконавці, випускники Львівської музичної академії. У театр прийшов і новий хормейстер В. Коваль. Режисером-постановником запросили головного режисера-постановника державної художньої організації «Україна мистецька» В. Вовкуна. Прекрасне оформлення вистави здійснили художники-постановники Т. та М. Риндзаки. У прем'єрному показі з успіхом виступили молоді виконавці Л. Савчук, А. Липник, Р. Трохимук, Н. Курильців, Н. Кулагіна. Перший показ засвідчив, що «Бал-маскарад» стане однією з найяскравіших і вражаючих опер у репертуарі театру. Опера пройшла також з великим успіхом на сцені оперного театру у Варшаві та театрі чеського міста Змін у вересні-жовтні 2007 р. [10].

Знаменною подією театального сезону 2008 р. стало виконання опери «Весілля Фігаро» В. А. Моцарта. Щоправда, за подіями на «Весіллі Фігаро» публіка стежила лише в музичних колізіях: найпопулярніша моцартівська опера прозвучала у концертному виконанні за участі кращих солістів Європи. Під батуттом відомого німецького диригента П. Маркса оркестр Leo polis і семеро запрошених співаків спробували максимально образно відтворити події опери [4].

Репертуар Львівського театру поповнився ще однією оперою – «Любовний напій» Г. Доніцетті, прем'єра якої відбулася наприкінці 2011 р.

Театральний сезон 2012-2013 рр. виявився також плідним. Серед оперних вистав на львівській сцені 13 квітня 2013 р. відбулася прем'єра опери «Чарівна флейта» В. А. Моцарта. Диригент-постановник М. Юсипович залучив до виконання вистави молоді сили: О. Лановий (Таміно), Ю. Лисенко, Л. Осташ (Паміна), М. Корнютяк, П. Радейко (Папагено), А. Корнютяк (Цариця Ночі). Режисер-постановник вистави З. Хшановський.

Ця постановка викликала зацікавлення і резонанс, мала великий успіх. Приємно вразила глядача поновлена оперета «Циганський барон» Р. Штрауса 17 жовтня 2013 р. Диригент-постановник заслужений діяч мистецтв України М. Дутчак, режисер-постановник Р. Валько [1].

2014 р. у театральних афішах Львівської опери з'явилися поновлені вистави: опера «Іоланта» П. Чайковського і балет «Ромео і Джульєтта» С. Прокоф'єва.

Сьогодні Львівський театр опери та балету ім. С.Крушельницької – складний творчий механізм, в якому понад 500 осіб об'єднані спільною метою – примножувати славу театру як колективу високого європейського рівня. Творчий склад колективів – це 45 солістів опери, хор (60 осіб), балет (50 осіб) та симфонічний оркестр (60 осіб). У репертуарі театру понад 200 опер та 10 балетів [1].

За останні роки театр активно гастролював в Італії, Австрії, Польщі, Іспанії, Лівані, Люксембурзі. Про успіхи театральної трупи відзначено в засобах масової інформації.

Одна з польських журналісток після відвідування вистави «Тоска» Дж. Пучіні сказала: «Тепер «Ля Скала» переселився до Львова» [3]. І ці слова є свідченням того, що Львівська опера справді знаходиться на високому рівні. Цікавий репертуар, високий професійний рівень виконання, багатство оформлення привертає в театральну залу все більше глядачів і серед яких – багато молоді «яка має виховуватись на світових стандартах опери і балету» [5; 8].

Розглянувши репертуарну палітру Львівського оперного театру, можемо констатувати, що вердієвські шедеври посідають вагоме місце у репертуарі; з кожним роком у репертуару театру з'являється більше українських та європейських опер. Важливою подією стало те, що театр здобув звання Національного і увійшов до міжнародної асоціації Опера Еуропа. Все це надає перспективи оперному мистецтву на майбутнє.

Примітки

¹ У статті здебільшого спираємось на дослідження А. Терещенко та О. Паламарчук.

Список використаної літератури

1. *Архів (поточний) Львівського національного академічного театру опери і балету ім. С. Крушельницької*
2. *Кияновська Л.* Львівський «Трубадур» в інтер'єрі ренесансного замку / Л. Кияновська // Львівська газета. – 2003. – 9 верес.
3. *Колеса Ф.* Улюблені пісні Івана Франка / Ф. Колеса. – К. : Мистец., 1966. – 135 с.
4. *Кочубей А.* «Весілля Фігаро» – попередниця «мильної опери» / А. Кочубей // Львівська газета. – 2008. – 22 лют.
5. *Музичний поступ* // Львівська газета. – № 32. – 2000. – 19 лют.
6. *Паламарчук О.* Музичні вистави Львівських театрів (1776-2001) / О. Паламарчук. – Л., 2007. – 448 с.
7. *Ревуцький В.* В орбіті світового театру / В. Ревуцький. – К. ; Х.. – Нью-Йорк, 1995. – 243 с.
8. *Садова В.* Партія Східного гостя у Львівській опері / В. Садова // Поступ. – 2000. – 9 верес.
9. *Терещенко А. К.* Львівський театр опери та балету ім. І. Франка / А. К. Терещенко. – К. : Муз. Україна, 1989. – 208 с.
10. <http://opera.lviv.ua>

Резюме

Здійснено огляд діяльності Львівського оперного театру в період 1900-2014 рр. Окреслено персоналії провідних виконавців і прем'єрних вистав, а також здійснено аналіз репертуарної політики театру в зазначений період.

Ключові слова: Львівський оперний театр, оперна трупа, репертуар, оперні прем'єри, співаки, диригенти.

Summary

Kornutyak A. Lviv National academic theatre of opera and ballet the name of S. Kruchelnitska (1900-2014)

Done overview of L'Opera during the 1900-2014 years.

Emphasized that in the pre-war years (1900-1934 gg.) Great repertoire city theater (the theater then called) dominated the works of Western European classics («Il Trovatore», «La Traviata» J. Verdi, «Carmen» by Bizet, «Lucia di Lyammermur» Donizetti, several operas by Richard Wagner). Not paid attention to the masterpieces of Russian and world classics («Eugene Onegin» by Tchaikovsky, «Boris Godunov» Mussorgsky). 1921 was first staged ballets – «Swan Lake» by Tchaikovsky.

1934 Theatre rolled out its operations due to financial difficulties.

With the establishment of Soviet power in Western Ukraine in September 1939 the question arose of creating a stationary state in Lviv Ukrainian Theatre of Opera and Ballet. By order of the Government of the

Ukrainian SSR of December 20, 1939 Large city theater was renamed the Lviv Opera and Ballet with its subordination of the Ministry of Culture of Ukraine. Theater and ballet troupe, orchestra, choir alumni replenished Kyiv, Kharkiv, Odesa, Lviv conservatories. As the first conductor was invited M. Pokrovsky and M. Goncharov.

By the repertoire included operas by Ukrainian composers – «Nedorosl» Lysenko and «Cossack beyond the Danube» Gulak-Artemovs'kyj.

Season 1940-1941 gg. Was the start of a creative work. It started a good tradition continued in the postwar years.

During the German occupation of Lviv remained the center of musical and theatrical life in Ukraine. Artists patriots decided to organize a Ukrainian theater. The team was headed by A. Petrenko. Artistic director elected V. Blavatsky, music director – prof. L. Turkevicha, literary – G. Sorb.

In the first postwar year, work began on a new team. As best forces L'Opera emigrated to the West, to participate in the preparation of the first performances of Kyiv and other cities of Ukraine came artists, conductors, artists, directors. The artistic director of the theater was the Honored Artist of Ukraine Mikhail Stefanovich, transferred from Kharkov.

1950 marked such productions as «Masquerade» J. Verdi's «Romeo and Juliet» Gounod «Lakme» L. Delibes, «Iolanta» by Tchaikovsky. For the first time in the USSR by the artists of Lviv opera was performed opera «Dalibor» B. Smetana. In 1956 there was a premiere of the opera «towards the sun» Kos-Anatolskyi in 1957 – premiere of «Forest Song» V. Kyreyka. Tradition theatrical collective's repertoire is oriented on the development of domestic and foreign classics. Each season premiere occurred operas or ballets.

Of the 60 th century. The repertoire appear annually of opera and ballet, which is the primary source of the works of classical Ukrainian literature. Displays this list of opera «Stolen Happiness» Yu Meytus (1961). In 1966 there was also an opera premiere V. Kyreyka «On Sunday Morning» (based on the works Kobylanska).

1975 for the post of artistic director and chief conductor of the I. approved Latsanych. The artist had a great experience in the opera: a decade in Lviv was an intern and conductor-director, then – in the Theater. Vladimir Nemirovich-Danchenko Moscow. He made a number of productions at the Theater. S. Kirov in Leningrad. For a long time the head of the team (as artistic director) at the Donetsk Opera House.

1988 in the theater conceived the idea to hold a festival of opera named. Krushelnytska.

The new creative rise took place in the team with the appointment in 1995 to the post of artistic director R. Dorozhivskoho.

1998 Theater was headed T. Eder, one of the most important players in music and social life of the city. He spent nine international festivals «Virtuosi», three international competitions of opera singers named. Krushelnytska, was one of the organizers of the international project «Grand Art». Artist. makes a bold creative projects that have attracted public attention – the project of setting opera «Moses» Skoryk (poem by Ivan Franko). In 2000 T. Eder was one of the organizers of the celebration of the 400th anniversary of the opera as a genre and the 100th anniversary of the Lviv Opera.

Initiated by T. Eder Lviv Opera House was the first in Ukraine entered the international non-profit association «Opera Europe». Signing took place in early December 2008, which greatly expanded capabilities and cooperation with European theaters.

Outlined other leading artists and personalities premiere performances, as well as the analysis of repertoire policy of the theater in this period.

Key words: Lviv Opera House, opera troupe repertoire, opera premieres, singers, conductors, creative contribution to the national cultural heritage of the opera.

Аннотация

Корнутяк А. Львовский Национальный академический театр оперы и балета им. С. Крушельницкой (1900-2014 гг.)

Сделан обзор деятельности Львовского оперного театра в период 1900-2014 гг. Определены персоналии ведущих исполнителей и премьерных спектаклей, осуществлен анализ репертуарной политики театра в указанный период.

Ключевые слова: Львовский оперный театр, оперная труппа, репертуар, оперные премьеры, певцы.

Надійшла до редакції 10.11.2014 р.